

Spoelen van tappunten met verbruik <1x per week in ruimten die tijdelijk buiten gebruik zijn

Doel: effectieve preventie van legionella

Langdurige leegstand van woningen, appartementen, (bedrijfs)ruimten, scholen, hotelkamers, cellen, cliëntkamers in ziekenhuizen en/of zorginstellingen kan leiden tot de ontwikkeling of groei van legionellabacteriën in de drinkwaterinstallatie, doordat cliënten of bewoners geen gebruik maken van de aanwezige tappunten.

Als tappunten minder dan 1x per week worden gebruikt, vindt er onvoldoende verversing plaats. In combinatie met temperaturen in het groeitraject, bevordert dit de vermeerdering van legionellabacteriën (vanaf 20°C begint langzame uitgroei). Daarom moeten tappunten die minder dan 1x per week worden gebruikt, wekelijks worden gespoeld.

Het spoelen van uittapleidingen, met daarop aangesloten tappunten is erop gericht om:

- de eventueel vrij in het water zwevende legionellabacteriën weg te spoelen;
- ervoor zorg te dragen dat de kans op hechting aan de wand (of materiaal) van legionellabacteriën wordt geminimaliseerd;
- ervoor zorg te dragen dat bij aanwezigheid van biofilm en legionella de concentratie legionellabacteriën beneden de normwaarde legionella blijft;
- de waterkwaliteit te borgen: na een week neemt de waterkwaliteit af, wat gevolgen kan hebben voor de volksgezondheid.

Omdat het verbruik van tappunten in leegstaande ruimten op voorhand niet is te bepalen, is een apart logboek opgesteld waarbij de tappunten (indien bekend bij Normec AquaServa) reeds voorbedrukt staan.

Indien er sprake is van langdurige leegstand van ruimten en de faciliteiten aanwezig zijn, kan ook worden overwogen om installatiedelen af te sluiten en af te tappen. Het is dan wel noodzakelijk dat vóór ingebruikname de afgesloten delen van de installatie te bemonsteren en onderzoeken op de aanwezigheid van legionellabacteriën. Wordt hieraan getwijfeld, volgt een onderzoek naar de drinkwaterkwaliteit.

Frequentie voor spoelen van tappunten

Wekelijks.

Benodigheden voor spoelen van tappunten

- Logboek voor registratie leegstand/niet gebruikte tappunten
- Gekalibreerde temperatuurmeter met dompelvoeler
- Stopwatch

Werkwijze spoelen tappunten

- Stem intern een methodiek af waarbij de uitvoerder geïnformeerd wordt over niet gebruikte tappunten opdat deze kunnen worden gespoeld.
Controleer iedere week op geen verbruik van tappunten.
- Spoel het tappunt conform bijbehorende onderstaande spoelprogramma's B/C/D.
Noteer in het logboek het ruimtenummer of kamernummer.
Wanneer er geen tappunten zijn om te spoelen of installatiedelen zijn afgesloten en afgetapt, geef dit ook als zodanig aan in het logboek.
- Noteer de uitvoerdatum, naam van de verantwoordelijke/uitvoerder en paraaf in het logboek.

Eventuele opmerkingen naar aanleiding van de uitgevoerde beheersmaatregel kunnen worden ingevuld in de betreffende velden.

Voeg het ingevulde logboekblad toe aan de logboekenarchiefmap.

⇒ Spoelprogramma B, spoelen van warmwater tappunten:

- Open het tappunt en laat het water stromen tot een constante* temperatuur is bereikt van >60°C.
*De constante temperatuur is bereikt wanneer gedurende 10 seconden de warm water temperatuur niet meer op loopt.
Het spoelen gaat sneller als het tappunt geheel open staat (vol debiet).
- Laat vervolgens het warmwater nog minimaal 10 seconden stromen.
- Noteer de stabiele temperatuur en spoeltijd in het logboek.
- Spoel de warmwatertappunten na met koudwater. Dit om te voorkomen dat onverwacht heet water uit de kraan komt bij het eerste normale gebruik.

⇒ Spoelprogramma C, spoelen van koudwater tappunten:

- Open het tappunt en laat het water stromen tot een constante* lage temperatuur is bereikt;
* De temperatuur dient gelijk te zijn aan de temperatuur van het koud water bij het leveringspunt/watermeter. Open een tappunt in de directe nabijheid van het leveringspunt/watermeter gedurende 1 minuut. Lees de temperatuur af, dit is de constante temperatuur. Bij grote uitgebreide drinkwaterinstallaties, kan een constant lage temperatuur verschil heersen t.o.v. leveringspunt van $\pm 2-3^{\circ}\text{C}$.
- Laat vervolgens het koudwater nog minimaal 10 seconden stromen.
- Noteer de stabiele temperatuur en spoeltijd in het logboek.

⇒ Spoelprogramma D, spoelen van mengwater tappunten:

- Open het tappunt en laat het water stromen tot een constante temperatuur is bereikt ($\pm 38^{\circ}\text{C}$ afhankelijk van de instelling mengventiel of mengkraan).
Het spoelen gaat sneller als het tappunt geheel open staat (vol debiet).
- Laat vervolgens het mengwater nog minimaal 5 minuten stromen.
Noteer de stabiele temperatuur en spoeltijd in het logboek.

Apparatuur/toestellen spoelen:

In sommige gevallen is op een tappunt een apparaat of toestel aangesloten, bijvoorbeeld: vaatwasmachine, wasmachine, bedpanspoeler, koffieautomaat, ijsblokjesmachine, geurinjector, toilet, urinoir e.d. Wanneer de apparatuur af en toe wordt gebruikt (tenminste <1x per week) is het omslachtig om het apparaat af te koppelen om bij de aansluitkraan te kunnen spoelen en daarna weer aan te sluiten. In dit geval kan worden volstaan door gebruik van het apparaat te simuleren. Zie hiervoor de gebruiksaanwijzing van de apparatuur. Er dient tenminste 2-3 liter water te worden verbruikt bij een simulatie. Let op bij apparatuur die per simulatie slechts een geringe hoeveelheid water verbruikt (bijvoorbeeld een koffieautomaat, 1 bekertje koffie): deze dienen dus meerdere keren te worden gesimuleerd. Omdat de spoeltemperatuur en spoeltijd bij simulatie vaak niet kan worden gemeten, wordt in het logboek in de velden 'temp.in sec' en 'spoeltijd in min.' een vinkje of krul genoteerd.

Let op:

Eerst dienen de omliggende tappunten in de betreffende (of nabij gelegen ruimte) te worden gespoeld, hierna kan de apparatuur worden gespoeld.

Wanneer apparatuur niet meer wordt gebruikt, dienen deze permanent te worden afgekoppeld teneinde op de aansluitkraan te kunnen spoelen.

Indien installatiedelen kunnen worden afgesloten en afgetapt, heeft dit de voorkeur boven het wekelijks spoelen van de tappunten. In het logboek kan men een notitie maken dat de installatie is afgesloten en afgetapt in plaats van de wekelijks uit te voeren spoelactiviteit. Vóór ingebruikname, nadat een installatie is afgesloten en afgetapt, dient het installatiedeel te worden onderzocht op de aanwezigheid van legionellabacteriën en/of eventuele bacteriologische verontreinigingen.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Wanneer bij de reguliere monsternamen (minimaal 2x per jaar) geen legionella aangetoond wordt, hoeft men tijdens het spoelen geen voorzorgsmaatregelen te nemen ten aanzien van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Gebruik (persoonlijke) beschermingsmiddelen of voorkom aërosolvorming ter bescherming van de eigen gezondheid indien:

- U gemeld wordt dat het niet zeker is of het water vrij is van legionellabacteriën.
- U gemeld wordt dat in de installatie een normoverschrijding legionella is geconstateerd.

Wees in bovengenoemde gevallen alert op aërosolvorming bij het spoelen van tappunten. Aërosolvorming treedt op wanneer het water wordt versproeid of verneveld. Aërosolvorming kan voorkomen worden door bijvoorbeeld bij een douche een emmer halfvol met water te vullen en de douchekop onder water te houden, of tijdens het spoelen de douchekop tijdelijk te verwijderen. Vaste douchekoppen kunnen tijdens het spoelen voorzien worden van een plastic zak die om de douchekop wordt bevestigd. Prik in de zak een of twee gaatjes om het water weg te kunnen laten lopen.

Wanneer het niet mogelijk is aërosolvorming te vermijden, dan is adembescherming noodzakelijk met de beschermingsfactor FFP3.